

ДСТУ Б А.1.1-5-94

ДЕРЖАВНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

**Система стандартизації
і нормування в будівництві**

**ЗАГАЛЬНІ ФІЗИКО-ТЕХНІЧНІ
ХАРАКТЕРИСТИКИ
ТА ЕКСПЛУАТАЦІЙНІ ВЛАСТИВОСТІ
БУДІВЕЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ**

Терміни та визначення

Видання офіційне

ДЕРЖКОММІСТОБУДУВАННЯ УКРАЇНИ
КИЇВ

Передмова

1 РОЗРОБЛЕНО

Українським науково-дослідним та проектно-конструкторським інститутом будівельних матеріалів та виробів (НДІБМВ) (Грицай Л.І., к.т.н.; Червяков Ю.М., к.т.н.);
Науково-дослідним інститутом в'язучих речовин і матеріалів ім. В.Д. Глуховського при Київському Державному технічному університеті будівництва і архітектури (НДІВМ при КДТ УБА) (Рунова Р.Ф., д.т.н.; Майстренко А.А., к.т.н.)

2 ВНЕСЕНО

Управлінням державних нормативів та стандартів Мінбудархітектури України

3 ЗАТВЕРДЖЕНО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ

Наказом Міністерства України у справах будівництва і архітектури № 83 від 12.04.94

4 ВВЕДЕНО ВПЕРШЕ

Цей стандарт не може бути повністю або частково відтворений, тиражований та розповсюджений без дозволу Держкоммістобудування України

ДЕРЖАВНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

Система стандартизації і нормування в будівництві

**ЗАГАЛЬНІ ФІЗИКО-ТЕХНІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЙНІ
ВЛАСТИВОСТІ БУДІВЕЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ**

Терміни та визначення

Система стандартизации и нормирования в строительстве

**ОБЩИЕ ФИЗИКО-ТЕХНИЧЕСКИЕ ХАРАКТЕРИСТИКИ И ЭКСПЛУАТАЦИОННЫЕ СВОЙСТВА
СТРОИТЕЛЬНЫХ МАТЕРИАЛОВ**

Термины и определения

Standardization and normalization systems in construction

**GENERAL PHYSICAL AND TECHNICAL CHARACTERISTICS AND EXPLOITATION
PROPERTIES OF BUILDING MATERIALS**

Terms and definitions

Чинний від 1994-10-01

1 ГАЛУЗЬ ВИКОРИСТАННЯ

1.1 Цей стандарт установлює терміни та визначення понять у галузі будівельних матеріалів, що стосуються їх загальних фізико-технічних характеристик та експлуатаційних властивостей.

1.2 Терміни, регламентовані в цьому стандарті, обов'язкові для використання в усіх видах нормативної документації, у довідковій та навчально-методичній літературі, що належить до галузі будівельних матеріалів, а також для робіт з стандартизації або при використанні результатів цих робіт, включаючи програмні засоби для комп'ютерних систем.

1.3 Вимоги стандарту чинні для використання в роботі підприємств, установ, організацій, що діють на території України, технічних комітетів з стандартизації, науково-технічних та інженерних товариств, міністерств (відомств).

2 НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

У даному стандарті використані положення таких документів:

ДСТУ 1.2-93	Державна система стандартизації України. Порядок розроблення державних стандартів.
ДСТУ 1,5-93	Державна система стандартизації України. Загальні вимоги до побудови, викладу, оформлення та змісту стандартів.
КНД 50-011-93	Основні положення та порядок розробки стандартів на терміни та визначення

3 ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ

3.1 Для кожного поняття встановлено один стандартизований термін.

3.2 Подані визначення можна в разі необхідності розвивати шляхом введення до них похідних ознак, які доповнюють значення термінів, що використовуються. Доповнення не можуть порушувати обсяг і зміст понять, визначених у стандарті.

3.3 У стандарті, як довідкові, подані німецькі (de), англійські (en), французькі (fr) та російські (ru) відповідники стандартизованих термінів, а також визначення російською мовою.

3.4 У стандарті наведені абетковий показник термінів українською мовою та абеткові показники іншомовних відповідників стандартизованих термінів кожною мовою окремо.

4 ФІЗИКО-ТЕХНІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ

СТРУКТУРА ТА РОЗМІРИ

4.1.1	структура матеріалу	de	Strukturmaterials
		en	structure of material
		fr	structure d'un matériau
		ru	структура материала
	Організація взаємного розташування компонентів матеріалу		Организация взаимного расположения компонентов материала
4.1.2	лінійні розміри	de	Langenmasse
		en	linear dimensions
		fr	dimensions linéaires
		ru	линейные размеры
	Розміри довжини, ширини та товщини виробів, які виміряні стандартизованими контактними інструментами		Размеры длины, ширины и толщины изделий, которые замерены стандартизованными контактными инструментами
4.1.3	граничні відхилення від номінальних розмірів	de	Grenzabmass
		en	ultimate deviations from nominal dimensions

fr déviations limites de dimensions nominale
 ru предельные отклонения от номинальных размеров

ДСТУ Б А.1.11-5-94 С. 3

Допустима різниця між вимірними розмірами виробів та номінальними

Допустимая разница между измеренными размерами изделий и номинальными

4.1.4 різниця довжин діагоналей

de Diagonaldngendifferenz,
 en difference in logth of diagonal
 fr diffférence en longueur de diagonales

Допустима різниця довжин діагоналей для виробів, які мають форму паралелограма

ru разница длин и диагоналей
 Допустимая разница длин диагоналей для изделий, имеющих форму параллелограма

4.1.5 різнотовщинність

de Dickenunterschied
 en variationsin thickness
 fr йcart d' epaisseur
 ru разнотолщинность
 Разность между наибольшим и наименьшим значениями, полученными при измерении толщины изделия

Різниця між найбільшим і найменшим значеннями, одержаними при вимірюванні товщини виробу

4.1.6 допуск розміру

de Maßtoleranz
 en dimensional tolerance
 fr tolйrance dimensionnelle
 ru допуск размера
 Разность между наибольшими и наименьшими проектными размерами изделия

Різниця між найбільшими і найменшими проектними розмірами виробу

4.1.7 набрякання

de Quellen
 en swelling
 fr gonflement
 ru набухание
 Свойство материала увеличивают объем вследствие впитывания воды, выраженное в долях единицы или процентах от начального объема

Властивість матеріалу збільшувати об'єм внаслідок вбирання води, що виражається у частках одиниці або відсотках від початкового об'єму

4.1.8 усадка

de Schwindung
 en shrinkage
 fr retrait
 ru усадка
 Уменьшение линейных размеров и объема изделия при формировании структуры материала

Зменшення лінійних розмірів і об'єму виробу при формуванні структури матеріалу

4.1.9 питома поверхня

de Spezifische Oberfläche
 en specific surface
 fr surface spйcifique
 ru удельная поверхность
 Отношение площади по-

Відношення площі по-

поверхні частки до її маси

верхности частицы к ее
массе

ДСТУ Б А.1.11-5-94 С.4

4.1.10 зерновий склад

de	Kornzusammensetzung
en	granular composition
fr	composition granulaire
ru	зерновой состав

Содержание в материале зерен определенных размеров в пределах, установленных стандартом

Вміст у матеріалі зерен певних розмірів у межах, встановлених стандартом

4.1.11 тонкість помелу

de	Feinheit
en	milling fineness
fr	finesse de broyage
ru	тонина помола

Характеристика дисперсности материала после помола, выражаемая массовой долей в процентах остатка порошка на одном или нескольких контрольных ситах или величиной удельной поверхности порошка

Характеристика дисперсності матеріалу після помелу, що виражена масовою часткою у відсотках залишку порошку на одному або декількох контрольних ситах або величиною питомої поверхні порошку

4.2 ХАРАКТЕРИСТИКИ ПО МІЦНОСТІ

4.2.1 міцність

de	Festigkeit
en	strength
fr	résistance
ru	прочность

Способность материала сопротивляться разрушению от действия напряжений, возникающих в нем под влиянием приложенной нагрузки

Здатність матеріалу чинити опір руйнуванню від дії напруг, які виникають у ньому під впливом прикладеного навантаження

4.2.2 марка матеріалу по міцності

de	Stofffestigkeitsklasse
en	resistance of material mark
fr	résistance de mat'erie de mat'iere
ru	марка материала по прочности

Предельное значение прочности материала в интервале, установленном стандартом

Граничне значення міцності матеріалу в інтервалі, встановленому стандартом

4.2.3 границя міцності при згині

de	Biegefestigkeit
en	ultimate bending strength
fr	limite de flexion
ru	предел прочности при изгибе

Умовна напруга, яка відповідає найбільшому навантаженню, що витримує зразок матеріалу при випробуванні на згин до моменту руйнування

Условное напряжение, соответствующее наибольшей нагрузке, выдерживаемой образцом материала при испытании на изгиб до момента разрушения

4.2.4 границя міцності при стиску	de en fr	Druckfestigkeit compression strength résistance a la compression
Умовна напруга, яка відповідає найбільшому навантаженню, що витримує зразок при випробуванні на стиск до моменту руйнування	ru	предел прочности при сжатии Условное напряжение, соответствующее наибольшей нагрузке, выдерживаемой образцом при испытании на сжатие до момента разрушения
4.2.5 границя міцності при розтягуванні	de en fr ru	Zugfestigkeit tensile strength résistance a la traction предел прочности при растяжении
Умовна напруга, яка відповідає найбільшому навантаженню, що витримує зразок при випробуванні на розтягування до моменту руйнування	ru	Условное напряжение, соответствующее наибольшей нагрузке, выдерживаемой образцом при испытании на растяжение до момента разрушения
4.2.6 міцність на злом	de en fr ru	Bruchfestigkeit breaking strength résistance a la rupture прочность на излом
Значення руйнівного навантаження, яке прикладене на середину зразка, що лежить на двох опорах	ru	Значение разрушающей грузки, приложенной к середине лежащего на двух образца
4.2.7 міцність при стисканні в циліндрі	de en fr ru	Zylinderruckfestigkeit compression strength in cylinder résistance a la compression dans un cylindre прочность при сдавливании в цилиндре
Здатність сипкого матеріалу протидіяти зусиллям, які виникають при стисканні матеріалу в циліндрі при стандартних випробуваннях	ru	Способность сыпучего материала противостоять усилиям, возникающим при сжатии материала в цилиндре при стандартных испытаниях
4.2.8 міцність на стиск при 10% -ній деформації	de en fr ru	Druckfestigkeit bei Deformation 10% compression strength at 10% dcformation résistance a la compression a 10% de dйformation прочность на сжатие при 10% -ной деформации
Здатність матеріалу стискатися до значень, які складають 10% від початкових розмірів зразка при стандартних випробуван-	ru	Способность материала сжиматься до значений, составляющих 10% первоначального размера образца при стандартных испытаниях

4.2.9 пружність	de en fr ru	Elastizitat elasticity élasticité упругость
Властивість матеріалів змінювати під дією навантаження свою форму та об'єм без ознаки руйнування та відновлювати їх після припинення дії деформуючих сил		Свойство материалов изменяют под действием нагрузки свою форму и объем без признаков разрушения и восстанавливают их после прекращения действия деформирующих сил
4.2.10 жароміцність	de en fr ru	Hitzefestigkeit high-temperature strength résistance mécanique à chaud жаропрочность
Властивість матеріалів чинити опір деформуванню та руйнуванню під дією механічних навантажень при температурах 200-2000 оС, оцінюється опором повзучості, короткочасною та довгочасною міцністю, довгочасною пластичністю.		Свойство материалов сопротивляются деформированию и разрушению под воздействием механических нагрузок при температуре 200-2000о С, оценивается сопротивлением кратковременной и длительной прочностью, длительной пластичностью
4.2.11 пластичність	de en fr ru	Plastizitat plasticity plasticité пластичность
Властивість матеріалів змінювати безруйнування форму та розміри під впливом навантаження або внутрішніх напруг, стійко зберігаючи утворену форму і розміри після припинення цього впливу		Свойство материалов изменяют без разрушения форму и размеры под влиянием нагрузки или внутренних напряжений, устойчиво сохраняя образовавшиеся форму и размеры после прекращения этого влияния
4.2.12 короткочасна міцність	de en fr ru	Kurzzeitfestigkeit short-term strength résistance de courte durée кратковременная прочность
Властивість матеріалу, що характеризується максимальною напругою, при якій він руйнується під дією зростаючого протягом декількох хвилин розтягуючого навантаження		Свойство материала, характеризующееся максимальным напряжением, при котором он разрушается под действием нарастающей в течение нескольких минут растягивающей нагрузки
4.2.13 довгочасна міцність	de en fr ru	Dauerstandfestigkeit long-term strength résistance de longue durée длительная прочность
Властивість матеріалу протидіяти руйнуванню при довгочасній дії ста-		Свойство материала сопротивляются разрушению при длительном воздействии ста-

тичного навантаження та високої температури

тической нагрузки и высокой температуры

ДСТУ Б А.1.11-5-94 С.7

4.2.14 динамічна міцність	de en fr ru	dynamische Festigkeit dynamic strength résistance dynamique динамическая прочность
Властивість матеріалу протидіяти деформуванню або руйнуванню при динамічному навантаженні		Свойство материала сопротивляться деформированию или разрушению при динамической нагрузке
4.2.15 електрична міцність	de en fr ru	elektrische Festigkeit dielectric strength rigidité diélectrique электрическая прочность
Властивість електроізоляційного матеріалу - діелектрика - зберігати електричний опір в електричних полях великої напруги у нормованих межах		Свойство электроизоляционного материала-диэлектрика - сохранять электрическое сопротивление в электрических полях большой напряженности в нормируемых пределах
4.2.16 ударна міцність	de en fr ru	Scheagtestigkeit impact strength résistance au choc ударная прочность
Властивість матеріалу протидіяти руйнуванню при короткочасному навантаженні ударного характеру		Свойство материала сопротивляться разрушению при кратковременной нагрузке ударного характера
4.3 ПОРИСТИТЬ ТА ПУСТОТНІСТЬ		
4.3.1 пористість	de en fr ru	Porosität porosity porositi пористость
Ступінь насиченості матеріалу повітряними включеннями у вигляді пор		Степень насыщенности материала воздушными включениями в виде пор
4.3.2 уявна пористість	de en fr ru	Scheinporosität apparent porosity porositi apparente кажущаяся пористость
Відношення об'єму пор, які займає вода, що поглинула матеріалом, до його об'єму		Отношение объема пор, занимаемых водой, поглощенной материалом, к его объему
4.3.3 істинна пористість	de en fr ru	Echtporosität true porosity vraie porositi истинная пористость
Сумарний об'єм всіх пор (відкритих і закритих) до загального об'єму матеріалу		Суммарный объем всех пор (открытых и закрытых) к общему объему материала
4.3.4 відкрита пористість	de en fr	Geöffnete Porosität opened porosity porositi ouverte

Відносний об'єм пор, які сполучаються із зовнішнім середовищем	ru	открытая пористость Относительный объем пор, сообщающихся с внешней средой
--	----	---

ДСТУ Б А.1.11-5-94 С.8

4.3.5 закрита пористість	de en fr ru	Deschlossene Porositdt closed porosity porositi fermeie закрытая пористость Относительный объем пор, не сообщающихся с внешней средой
--	----------------------	---

Відносний об'єм пор, які не сполучаються із зовнішнім середовищем

4.3.6 адсорбційна здатність	de en fr ru	Adsoptionsfdchigkeit adsorption power pouvoir d'adsorption адсорбционная способность Способность материала поглощатьсвоей поверхностью вещества из газообразной или жидкой среды
---	----------------------	--

Здатність матеріалу вби - рати своєю поверхнею речовини з газоподібного чи рідкого середовища

4.3.7 міжзернова пустотність	de en fr ru	Kцnigleere intergrain hollowness vacuitй intergranulaire межзерновая пустотность Отношение объема пространства в материале, не занятого зернами заполнителя, к общему объему материала в насыпном состоянии
--	----------------------	---

Відношення об'єму простору у матеріалі, не зайнятого зернами заповнювача, до загального об'єму матеріалу в насипному стані

4.3.8 спученість	de en fr ru	Vldlieniiliiipkeit expansion power pouvoir d'expansion вспучиваемость Способность минерала или горной породы резко увеличиваться в объеме при быстром нагреве или за счет химических реакций
--------------------------------	----------------------	--

Здатність мінерала або гірської породи різко збільшуватися в об'ємі при швидкому нагріванні або за рахунок хімічних реакцій

4.4 **ХАРАКТЕРИСТИКИ ВОЛОГОСТІ**

4.4.1 вологість	de en fr ru	Feucntigkeit moisture content teneur en eau влагность Содержание в материале свободной воды
-------------------------------	----------------------	---

Вміст у матеріалі вільної води

4.4.2 абсолютна вологість	de en fr ru	Absolute Feuchtigkeit absolute humidity humiditi absolue абсолютная влагность Отношение массы влаги, содержащейся в материале к массе сухого материала
---	----------------------	--

Відношення маси вологи, яка знаходиться у матеріалі, до маси сухого матеріалу

4.4.3 відносна вологість	de en	Relative Feuchtigkeit relative humidity
--	----------	--

fr humidité relative
ru относительная влажность

ДСТУ Б А.1.11-5-94 С.9

Відношення маси воло-
ги, що знаходиться у
матеріалі, до маси його у
вологодому стані

Отношение массы влаги,
содержащейся в материале,
к массе его во влажном со-
стоянии

4.4.4 сорбцій на вологість

de Sorptionsfeuchtigkeit
en sorption humidity
fr humidité de sorption
ru сорбционная влажность

Відношення максималь-
но можливої кількості
вологи, поглинутої з
повітря сухим матеріалом,
до маси його в сухому стані

Отношение предельного
количества влаги, погло-
щенной из воздуха сухим
материалом, к массе его в су-
хом состоянии

4.4.5 сорбційне зволоження

de Sorptionsanfeuchten
en Sorption damping
fr aptitude a la sorption de
l'humidité

Вбирання матеріалом
вологи у пароподібному
стані з навколишнього
повітря в умовах випро-
бувань, визначених стан-
дартом

ru сорбционное увлажнение
Поглощение материалом
влаги в парообразном со-
стоянии из окружающего
воздуха в условиях испыта-
ний, определенных стандар-
том

4.4.6 вологовіддача

de Feuchtigkeitsabgabe
en water yielding capacity
fr rendement d'eau
ru влагоотдача

Здатність матеріалу від-
давати воду при зміні тем-
ператури і вологості на-
вколишнього середови-
ща

Способность материала
отдавать воду при смене тем-
пературы и влажности ок-
ружающей среды

4.4.7 водопоглинання

de Wasseraufnahme
en water absorption
fr absorption d'eau
ru водопоглощение

Властивість матеріалу
вбирати та затримувати в
собі воду, що оцінюється
відношенням кількості
увібраної води до маси
сухого матеріалу

Свойство материала впиты-
вать и удерживать в себе
воду, оцениваемое отноше-
нием количества поглощен-
ной воды к массе сухого ма-
териала

4.4.8 водопроникність

de Wasserdurchdssigkeit
en water permeability
fr permabilit  a l'eau
ru водопроницаемость

Властивість матеріалу
пропускати через себе во-
ду під тиском, характе-
ризується кількістю води,
яка проходить через 1 см²
площі випробуваного ма-
теріалу при постійному
тиску і оцінюється най-
більшим тиском води,
при якому ще не спосте-
рігається її просочуван-
ня через матеріал

Свойство материала пропус-
кать через себя воду под дав-
лением, характеризуется
количеством воды, прошедшим
в течение часа через 1 см²
площади испытываемого
материала при постоянном
давлении и оценивается на-
ибольшим давлением воды,
при котором еще не наблю-
дается ее просачивание че-
рез материал

4.4.9 водонепроникність

de Wasserdichtigkeit

	en	water impermeability
	fr	impermeabilité à l'eau
	ru	водонепроницаемость
Здатність матеріалу не пропускати воду при заданому тиску за встановлений час		Способность материала не пропускать воду при заданном давлении за установленное время
4.4.10 гігроскопічність	de	Hydroscopicizität
	en	hygroscopicity
	fr	hygroscopicité
	ru	гигроскопичность
Властивість матеріалу вбирати воду з повітря, що оцінюється кількістю увібраної матеріалом води з повітря до загальної маси матеріалу		Свойство материала поглощать воду из воздуха, оцениваемое количеством поглощенной материалом воды из воздуха к общей массе материала
4.4.11 гідрофільність	de	Hydrophilie
	en	wetting ability
	fr	aptitude hydrophile
	ru	гидрофильность
Здатність матеріалу змочуватися водою		Способность материала смачиваться водой
4.4.12 гідрофобність	de	Hydrophobie
	en	water-repellent property
	fr	hydrophobie
	ru	гидрофобность
Здатність матеріалу не змочуватися водою		Способность материала не смачиваться водой
4.5 ТЕПЛОТЕХНІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ		
4.5.1 теплопровідність	de	Wärmeleitfähigkeit
	en	calorific conduction
	fr	conductibilité thermique
	ru	теплопроводность
Молекулярне перенесення тепла в суцільному середовищі, обумовлене наявністю градієнта температури		Молекулярный перенос теплоты в сплошной среде, обусловленной наличием градиента температуры
4.5.2 коефіцієнт температуропровідності	de	Temperaturleitzahl
	en	temperature conductivity
	fr	coefficient de conductibilité thermique
	ru	коэффициент температуропроводности
Величина, що характеризує швидкість розповсюдження температури у матеріалі		Величина, характеризующая скорость распространения теплоты в материале
4.5.3 теплоємність	de	Wärmekapazität
	en	heat capacity
	fr	capacité calorifique (thermique)
	ru	теплоемкость
Фізична величина, яка дорівнює відношенню кількості теплоти, що поглинається системою при безмежній малій зміні її температури, до цієї зміни		Физическая величина, равная отношению количества теплоты, поглощенной системой при бесконечно малом изменении ее температуры, к этому изменению

4.5.4	температуропровідність	de en fr ru	Temperaturleitfähigkeit temperature conductivity conductivité de température температуропроводность Распространение теплоты в материале под воздействием теплового потока в нестационарных температурных условиях
	Розповсюдження теплоти у матеріалі під дією тсплового потоку за нестационарних температурних умов		
4.5.5	коефіцієнт тепловіддачі	de en fr ru	Wärmeübergangszahl convective heat exchange coefficient coefficient de chaleur коэффициент теплоотдачи Количество тепла, отдаваемое 1 м ² поверхности материала за 1 час при разности температур поверхности и среды в 1°С
	Кількість тепла, що віддається 1 м ² поверхні матеріалу за 1 годину при різниці температур поверхні та середовища в 1°С		
4.5.6	коефіцієнт сприймання тепла	de en fr ru	Wärmeabbauskoeffizient heat absorption coefficient coefficient d'absorption de la chaleur коэффициент восприятия тепла Количество тепла, воспринимаемое 1 м ² поверхности материала за 1 час при разности температур поверхности и среды в 1°С
	Кількість тепла, що сприймається 1 м ² поверхні матеріалу за 1 годину при різниці температур поверхні та середовища в 1°С		
4.5.7	коефіцієнт теплопровідності	de en fr ru	Wärmeleitfähigkeit heat conductivity coefficient coefficient de conductibilité calorifique коэффициент теплопроводности
	Кількість тепла, яка проходить через зразок матеріалу завтовшки 1 м, площею 1 м ² за 1 годину при різниці температур на протилежних (плоскопаралельних) сторонах зразка в 1 оС		Кількість тепла, проходить через образец материала толщиной в 1 м, площадью 1 м ² за 1 час при разности температур на противоположных (плоскопараллельных) сторонах образца 1° С
4.5.8	питома теплоємність	de en fr ru	Spezifische Wärmekapazität specific heat chaleur spécifique удельная теплоемкость
	Кількість тепла, яке необхідне для нагрівання 1 кг матеріалу на 1оС		Количество тепла, необходимое для нагревания 1 кг материала на 1сС
4.5.9	температурна лінійна усадка	de en fr ru	LineareTemperaturschwindung linear temperature shrinkage retrait linéaire de température температурная линейная

Зменшення лінійних розмірів зразка під впливом температури у стандартних умовах випробувань	Уменьшение линейных размеров образца при температурном воздействии в стандартных условиях испытаний
4.5.10 теплове розширення	de Wdrmedehnung en thermal expansion fr dilatation (thermique) ru тепловое расширение Увеличение геометрических размеров образца, вызванное изменением его температуры при постоянном давлении
Збільшення геометричних розмірів зразка, викликана зміною його температури при постійному тиску	Увеличение геометрических размеров образца, вызванное изменением его температуры при постоянном давлении
4.5.11 гранична температура застосування	de Grenzbetriebstemperatur en application limite temperature fr température limite d'application ru предельная температура применения Верхнее значение температуры, при котором материал сохраняет свои физико-технические свойства
Верхнє значення температури, при якому матеріал зберігає свої фізико-технічні властивості	Верхнее значение температуры, при котором материал сохраняет свои физико-технические свойства
4.6 МАСА І ГУСТИНА МАТЕРІАЛІВ	
4.6.1 маса	de Masse en mass fr masse ru масса Фізична характеристика матеріала, що визначає його інерційні та гравітаційні властивості
Фізична характеристика матеріалу, що визначає його інерційні та гравітаційні властивості	Физическая характеристика материала, определяющая его инерционные и гравитационные свойства
4.6.2 істинна густина	de Wirkliche Dichte en real density fr densité ru истинная плотность Маса одиниці об'єму матеріалу в абсолютно щільному стані
Маса одиниці об'єму матеріалу в абсолютно щільному стані	Масса единицы объема материала в абсолютно плотном состоянии
4.6.3 середня густина	de Scheindichte en apparent density fr densité apparente ru средняя плотность Маса одиниці об'єму матеріала, включаючи пори і пустоти
Маса одиниці об'єму матеріала, включаючи пори і пустоти	Масса единицы объема материала, включая поры и пустоты
4.6.4 марка за густиною	de Dichtmarke en grade according to the density fr marque selon la densité ru марка по плотности Середня щільність матеріалу в інтервалі, встановленому стандартом
Середня щільність матеріалу в інтервалі, встановленому стандартом	Средняя плотность материала в интервале, установленном стандартом

4.7 СТІЙКІСТЬ МАТЕРІАЛІВ ТА ВИРОБІВ

<p>4.7.1 атмосферостійкість</p> <p>Здатність матеріалу чинити опір руйнуванню під дією атмосферних факторів за конкретних умов без появи дефектів на поверхні і руйнування матеріалу</p>	<p>de en fr ru</p>	<p>Wetterbestdndigkeit atmospheric durability r̄isistanceaux intemperies атмосферостойкость</p> <p>Способность материала сопротивляться разрушению под действием атмосферных факторов при конкретных условиях без появления дефектов на поверхности и разрушения материала</p>
<p>4.7.2 біологічна стійкість</p> <p>Здатність матеріалу чинити опір руйнівній дії рослинних і тваринних організмів</p>	<p>de en fr ru</p>	<p>Biologische Bestdndigkeit biological resistance r̄isistance biologique биологическая стойкость</p> <p>Способность материала сопротивляться разрушающему воздействию растительных и животных организмов</p>
<p>4.7.3 водостійкість</p> <p>Здатність матеріалу зберігати фізико-механічні властивості в насиченому водою стані; оцінюється відношенням міцності насиченого водою матеріалу до його міцності в сухому стані і характеризується значеннями, що перевищують 0,8</p>	<p>de en fr ru</p>	<p>Wasserbestdndigkeit water resistance r̄isistance a l'eau водостойкость</p> <p>Способность материала сохранять физико-механические свойства в насыщенном водой состоянии; оценивается отношением прочности насыщенного водой материала к его прочности в сухом состоянии и характеризуется значениями, превышающими 0,8</p>
<p>4.7.4 жаростійкість</p> <p>Здатність матеріалу за умов тривалої дії температур від 200 до 2000°C зберігати або незначно змінювати свої фізичні або механічні властивості; визначається температурою, при якій матеріали в умовах довготривалого нагріву та послідуєчого охолодження починають руйнуватися або переходити в пластичний стан</p>	<p>de en fr ru</p>	<p>Wdr̄mefestigkeit heat resistance r̄isistance a chaleur жаростойкость</p> <p>Способность материала в условиях длительного воздействия температур в пределах от 200 до 2000°C сохранять или незначительно изменять свои физические или механические свойства; определяется температурой, при которой материалы в условиях длительного нагрева и последующего охлаждения начинают разрушаться или переходить в пластичное состояние</p>
<p>4.7.5 кислотостійкість</p> <p>Здатність виробу чинити опір дії розчинів кислот або їх сумішей у межах, встановлених нормативними документами</p>	<p>de en fr ru</p>	<p>Sdurebestdndigkeit acid resistance inattaguabilit̄ aux acides кислотостойкость</p> <p>Способность изделия противостоять воздействию растворов кислот или их смесей в пределах, установленных нормативными доку-</p>

4.7.6 лугостійкість	de en fr ru	Alkalibestdndigkeit alkali resistance r̄sistance aux alcalis щелочестойкость
Здатність виробу чинити опір дії лугу у межах, встановлених нормативними документами		Способность изделия противостоят воздействию щелочи в пределах, установленных нормативными документами
4.7.7 корозійна стійкість	de en fr ru	Korrosionsbestdndigkeit corrosion resistance r̄sistance a la corrosion коррозионная стойкость
Здатність матеріалів не руйнуватися під впливом речовин, з якими вони стикаються у процесі експлуатації		Способность материалов не разрушатся под воздействием веществ, с которыми они соприкасаются в процессе эксплуатации
4.7.8 морозостійкість	de en fr ru	Frostbestdndigkeit frost resistance r̄sistance au gel морозостойкость
Здатність матеріалу витримувати за конкретних умов певну кількість циклів попереминого заморожування і розмрзання у межах, встановлених нормативними документами		Способность материала выдерживать при конкретных условиях определенное количество циклов попереминого замораживания и оттаивания в пределах, установленных нормативными документами
4.7.9 хімічна стійкість	de en fr ru	chemische Bestdndigkeit chemical stability stabilit̄ chimiaque химическая стойкость
Властивість матеріалів протистояти руйнівній дії лугів, кислот, розчинених у воді солей та газів. органічних розчинників; характеризується втратою маси матеріалу під впливом на нього агресивного середовища протягом визначеного часу, встановленого нормативними документами		Свойство материалов противостоят разрушающему действию щелочей, кислот, растворенных в воде солей и газов, органических растворителей; характеризуется потерей массы материала при действии на него агрессивной среды в течение времени, установленного нормативными документами
4.7.10 твердість	de en fr ru	Hdrite hardness duret̄ твердость
Властивість матеріалів чинити опір деформуванню або руйнуванню при місцевому силовому впливі, характеризується прониканням у нього іншого, більш твердого		Свойство материалов сопротивляться деформированию или разрушению при местном силовом воздействии характеризуется проникновением в него другого, более твердого материала

4.7.11 стійкість до спрацювання	de en fr ru	Verschleissfestigkeit der Schmelzsichtfläche wear resistance of a glazed fusing surface tenue d'une surface de parement maillée износостойкость
Здатність матеріалу протидіяти абразивній дії		Способность материала противостоять абразивному воздействию
4.7.12 стирання	de en fr ru	Verschleiss attrition attrition истираемость
Властивість матеріалу чинити опір впливу стиральних зусиль, характеризується зменшенням маси та об'єму на одиницю площі поверхні зразка, що стирається		Свойство материала сопротивляться воздействию истирающих усилий, характеризуется уменьшением массы и объема на единицу площади истираемой поверхности образца
4.7.13 вогнетривкість	de en fr ru	Feuerfestigkeit refractoriness refractairité огнеупорность
Властивість матеріалу протистояти, не розплавляючись, впливу високих температур, що прийняті у випробуваннях, залежно від групи матеріалів; характеризується температурою, під впливом якої зразок випробуваного матеріалу у вигляді тригранної піраміди розм'якшується та деформується так, що його вершина дотикається основи		Свойство материала противостоять, не расплавляясь, воздействию высоких температур, принятых в испытаниях в зависимости от группы, материалов, характеризуется температурой, под влиянием которой образец испытываемого материала в виде трехгранной усеченной пирамиды размягчается и деформируется так, что его вершина касается основания
4.7.14 вогнестійкість	de en fr ru	Feuerbestandigkeit fire resistance résistance au feu огнестойкость
Здатність матеріалу зберегти фізико-механічні властивості під дією вогню; характеризується довготривалістю опору дії вогню до втрати міцності		Способность материала сохранять физико-механические свойства при воздействии огня; характеризуется продолжительностью сопротивления воздействию огня до потери прочности

4.7.15 кавітаційна стійкість	de en fr ru	Kavitationsbestdnigkeit resistance to cavitation rйsistance a la cavitation кавитационная стойкость Свойство материала, контактирующего с потоком жидкости, сопротивляться разрушению при воздействии гидравлических ударов, которые возникают в результате нарушения сплошности текущей жидкости с образованием полостей, заполненных ее парами и воздухом, с последующим их захлопыванием вследствие изменения гидродинамических условий; оценивается потерей массы или объема материала в течение определенного времени испытания или эксплуатации
Властивість матеріалу, який контактує з потоком рідини, чинити опір руйнуванню під впливом гідравлічних ударів, які виникають у результаті порушення суцільності протікаючої рідини.з утворенням порожнин, заповнених її парами та повітрям з наступним їх зачиненням внаслідок зміни гідродинамічних умов; оцінюється втраченою маси чи об'єму матеріалу протягом визначеного часу випробувань або експлуатації		
4.7.16 радіаційна стійкість	de en fr ru	Radiationsfestigkeit resistance to radiation rйsistance a la radiation радиационная стойкость Свойство материала противостоят воздействию потоков радиоактивного излучения, изменяющего его структуру и свойства
Властивість матеріалу протистояти дії потоків радіоактивного випромінювання, що змінює його структуру та властивості		
4.7.17 ерозійна стійкість	de en fr ru	Erosionsbestandigkeit resistance to erosion rйsistance a e'йrosion эрозионная стойкость Свойство материала сопротивляется эрозии - разрушению поверхности в потоке газа или жидкости, а также под влиянием механических воздействий или электрических разрядов
Властивість матеріалу чинити опір ерозії-руйнуванню поверхні в потоці газу або рідини, а також під дією механічного впливу або електричних розрядів		
4.7.18 термостійкість	de en fr ru	Temperaturwechselbestdnigkeit thermal stability thennostabilitй термостойкость Способность материала выдерживать резкие колебания температур, не разрушаясь; определяется числом попеременных нагреваний до 1300°С и охлаждений в проточной воде с температурой 5-25°С, которые выдерживает материал до потери им 20% своей первоначальной массы
Здатність матеріалів витримувати різкі коливання температур, не руйнуючись; визначається числом попереми́нних нагрівань до 1300°С і охолоджень у проточній воді з температурою 5-25°С, які витримує матеріал до втрати ним 20% своєї початкової маси		
4.7.19 повітростійкість	de en fr ru	Luftbestdnigkeit resistance to air resistance a l'air воздухостойкость

Здатність матеріалу витримувати багаторазове гігроскопічне зволоження і висушування, при яких не спостерігається деформацій, втрати міцності, не знижується несуча здатність матеріалу

Способность материала выдерживать многократное гигроскопическое увлажнение и высушивание, при которых не наблюдается деформации, потери прочности, снижения несущей способности

4.7.20 вологостійкість

de Fenchtigkeitsbestdnigkeit
 en moisture resistance
 fr ristance l'humidite
 ru влагостойкость

Властивість матеріалу чинити опір руйнівній силі вологи при почерговому зволоженні та висиханні, яка оцінюється відношенням границі міцності зразка матеріалу, що піддається зволоженню та висиханню, до початкової його міцності, характеризується показниками 0,8-1,0 для вологостійких матеріалів

Свойство материала сопротивляться разрушающему действию влаги при попеременном увлажнении и высушении, которое оценивается отношением предела прочности образца материала, подвергнутого увлажнению и высушению, к первоначальной его прочности, характеризуется значениями 0,8-1,0 для влагостойких материалов

4.8 АКУСТИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ

4.8.1 звукопоглинання

de Schallabsorption
 en sound absorption
 fr absorption phonique
 ru звукопоглощение

Здатність матеріалу вбирати звукові хвилі, що падають на нього

Способность материала поглощать звуковые волны, которые падают на него

4.8.2 коефіцієнт звукопоглинання

de Shallabsorptionskoeffizient
 en sound absorption coefficient
 fr coefficient d'absorption acoustique
 ru коэффициент звукопоглощения

Відношення звукової енергії, що вбирається матеріалом, до загальної кількості звукової енергії, що падає на нього, за одиницю часу

Отношение поглощенной материалом звуковой энергии к общему количеству звуковой энергии, падающей на него за единицу времени

4.8.3 звукопроникність

de Schalldurchdssigkeit
 en acoustic permeability
 fr permйability acoustique
 ru звукопроницаемость

Властивість матеріалів пропускати звукову енергію; оцінюється відношенням інтенсивності звуку, який пройшов через матеріал, до інтенсивності звуку до проходження матеріалу

Свойство материала пропускать звуковую энергию; оценивается отношением интенсивности звука, прошедшего через материал, к интенсивности звука до прохождения материала

4.8.4 коефіцієнт звукопроникності

de Schallbertragungskoeffizient
 en soud transmission coefficient
 fr coefficient de transmission dusion
 ru коэффициент звукопроницаемости

	Відношення інтенсивності звуку, який пройшов через матеріал, до інтенсивності звуку до проходження через матеріал		Отношение интенсивности звука, прошедшего через материал, к интенсивности звука до прохождения через материал
4.8.5	звукоізоляція	de en fr ru	Schalldmmung acoustical insulation isolation acoustique звукоізоляція Способность материала сопротивляться прохождению звуковой волны; характеризуется степенью снижения уровня звукового давления вследствие прохождения звука сквозь материал
	Здатність матеріалу чинити опір проходженню звукової хвилі; характеризується ступенем зниження рівня звукового тиску внаслідок проходження звуку крізь матеріал		
5	ЕКСПЛУАТАЦІЙНІ ВЛАСТИВОСТІ		
5.1	довговічність	de en fr ru	Dauerhaftigkeit durability durabilitй долговечность Комплексное понятие о способности материалов сохранять требуемые качества до предельного состояния, заданного условиями эксплуатации или испытания; оценивается временем или числом циклов от начала эксплуатации или испытания до момента достижения предельного состояния
	Комплексне поняття про здатність матеріалів зберігати потрібні якості до граничного стану, який задається умовами експлуатації або випробувань; оцінюється часом або числом циклів від початку експлуатації, випробування до моменту досягнення граничного стану		
5.2	граничний стан	de en fr ru	Grenzzustand limitstate йtatlimite предельное состояние Состояние, при котором дальнейшая эксплуатация должна быть прекращена из-за неустранимого нарушения физико-технических свойств, определенных нормативными документами
	Стан, при якому подальша експлуатація повинна бути припинена через порушення фізико-технічних властивостей, які неможливо усунути, визначених нормативними документами		
5.3	надійність	de en fr ru	Zuverlassigkeit reliability fiabilitй надежность Свойство материалов выполнять свои функции, сохранять установленные характеристики в определенных пределах в течение заданного времени при данных условиях эксплуатации
	Властивість матеріалів виконувати свої функції зберігаючи встановлені характеристики у визначених межах протягом заданого часу за даних умов експлуатації		
5.4	термін служби	de en fr ru	Lebensdauer service life durйa de service срок службы Период времени от начала эксплуатации изделия до момента возникновения предельного состояния, оговоренного в технической документации
	Період часу від початку експлуатації виробу до моменту виникнення граничного стану, зазначеного в технічній документації		

5.5	старіння	de en fr ru	Alterung ageing vieillessement старение Изменение физико-химических, механических свойств и структуры материалов при эксплуатации или длительном хранении, происходящее в материалах с повышенным уровнем внутренней энергии
	Зміна фізико-хімічних і механічних властивостей та структури матеріалів при експлуатації або тривалому зберіганні, яке відбувається у матеріалах з підвищеним рівнем внутрішньої енергії		
5.6	технологічність	de en fr ru	Fertigungsgerechtheit adaptability to manufacture adaptation a la technologie технологичность Свойство материала, позволяющее использовать для производства, эксплуатации и ремонта наиболее экономичные технологические процессы
	Властивість матеріалу, що дозволяє використовувати для виробництва, експлуатації та ремонту найбільш економічні технологічні процеси		
5.7	демпфірувальна здатність	de en fr ru	Dämpfungsfähigkeit damping capacity pouvoir amortisseur демпфирующая способность Свойство материала гасит механические колебания деформируемого тела, необратимо рассеивая часть энергии деформирования
	Властивість матеріалу гасити механічні коливання деформованого тіла, необоротно розсіюючи частину енергії деформування		
5.8	деформівність	de en fr ru	Deformierbarkeit deformability deformabilité деформируемость Свойство твердых материалов изменять форму или объем под действием механической нагрузки, собственной массы, температуры, намагничивания, электрического заряда; определяется уровнем упругих и остаточных деформаций при заданных внешних воздействиях
	Властивість твердих матеріалів змінювати форму або об'єм під впливом механічного навантаження, власної маси, намагнічування, електричного заряду; визначається рівнем пружких та залишкових деформацій при заданих зовнішніх діях		
5.9	крихкість	de en fr ru	Sprüdigkeit friability fragilité хрупкость Свойство твердых материалов разрушаться под действием возникающих в них механических напряжений без заметной пластической деформации
	Властивість твердих матеріалів руйнуватися під впливом механічних напружень, які в них виникають, без помітної пластичної деформації.		
5.10	надпластичність	de en fr ru	Superplastizität superplasticity superplasticité сверхпластичность Свойство твердых материалов сильно и равномерно пластически деформироваться без разрушения
	Властивість твердих матеріалів сильно та рівномірно пластично деформуватися без руйнування		

5.11 післядія	de en fr ru	Nachwirkung aftereffect posteffect последействие
Властивість матеріалі збільшуватися в об'ємі під дією внутрішніх напруг після зняття обробного тиску; визначається відношенням абсолютної зміни об'єму матеріалу до об'єму матеріалу, що знаходиться під дією обробного тиску		Свойство материалов увеличивается в объеме под действием внутренних напряжений после снятия обрабатывающего давления; определяется отношением абсолютного изменения объема материала к объему материала, находящегося под действием нагрузки
5.12 плавкість	de en fr ru	Schmelzbarkeit fusibility fusibilité плавкость
Властивість матеріалу переходити з твердого, у тому числі дисперсного стану, у рідкий; характеризується температурою плавлення, при якій відбувається такий перехід		Свойство материалов переходит из твердого, в том числе дисперсного состояния, в жидкое: характеризуется температурой плавления, при которой происходит такой переход
5.13 повзучість	de en fr ru	Kriechen creeping fluage ползучесть
Властивість матеріалів повільно та безперервно пластично деформуватися під впливом постійного навантаження		Свойство материалов медленно и непрерывно пластически деформироваться под действием постоянной нагрузки
5.14 прозорість	de en fr ru	Durchsichtigkeit transparence transparence прозрачность
Властивість матеріалів пропускати, вбирати, розсіювати, відбивати світло, не змінюючи напрямку його поширення; оцінюється відношенням інтенсивності світла, що пройшло вихідну поверхню, до інтенсивності світла, що падає на вхідну поверхню шару		Свойство материалов пропускать, поглощать, рассеивать, отражать свет, не изменяя направление его распространения; оценивается отношением интенсивности света, прошедшего выходную поверхность, к интенсивности света, падающего на входную поверхность слоя
5.15 проникність	de en fr ru	Durchlässigkeit penetrability penetrabilité проницаемость
Властивість матеріалів пропускати крізь себе газу або рідини; виражається кількістю флюїда - газу, рідини, який проходить в одиницю часу крізь одиницю поверхні зразка визначеної товщини за заданим рівномірним перепадом		Свойство материала пропускать сквозь себя газы или жидкости; выражается количеством флюида - газа, жидкости, проходящего в единицу времени сквозь единицу поверхности образца определенной толщины при заданном равномерном перепаде давления

тиску

5.16	світлопроникність	de en fr ru	Lichtdurchlässigkeit translucence translucidité светопрозрачность Свойство материала пропускать как прямой, так и рассеянный свет; оценивается отношением полного светового потока, прямого и рассеянного, выходящего из слоя материала во всех направлениях, к световому потоку, падающему на материал
5.17	електричний опір	de en fr ru	elektrischer Widerstand electric resistance résistance électrique электрическое сопротивление Свойство материала препятствовать прохождению электрического тока
5.18	електропровідність	de en fr ru	elektrische Leitfähigkeit electric conduction conductibilité électrique электропроводность Свойство материала проводить электрический ток под действием неизменяющегося во времени электрического поля

АБЕТКОВИЙ ПОКАЖЧИК УКРАЇНСЬКИХ ТЕРМІНІВ

атмосферостійкість	4.7.1
відхилення від номінальних розмірів граничні.....	4.1.3
вогнестійкість.....	4.7.14
вогнетривкість.....	4.7.13
водонепроникність	4.4.9
водопоглинання	4.4.7
водопроникність	4.4.8
водостійкість	4.7.3
вологість	4.4.1
вологість абсолютна.....	4.4.2
вологість відносна.....	4.4.3
вологість сорбційна.....	4.4.4
вологовіддача.....	4.4.6
вологостійкість.....	4.7.20
гіроскопічність.....	4.4.10
гідрофільність.....	4.4.11
гідрофобність.....	4.4.12
граничний стан	5.2
граніця міцності при згині.....	4.2.3
граніця міцності при розтягуванні.....	4.2.5
граніця міцності при стиску.....	4.2.4
густина істинна.....	4.6.2
густина середня.....	4.6.3
демпфірувальна здатність.....	5.7
деформівність.....	5.8
довговічність	5.1
допуск розміру	4.1.6
електричний опір.....	5.17
електропровідність.....	5.18
жароміцність	4.2.10
жаростійкість.....	4.7.4
зволоження сорбційне.....	4.4.5
звукоізоляція	4.8.5
звукопоглинання.....	4.8.1
звукопроникність.....	4.8.3
здатність адсорбційна	4.3.6
кислотостійкість.....	4.7.5
коефіцієнт звукопоглинання.....	4.8.2
коефіцієнт звукопроникності.....	4.8.4
коефіцієнт сприймання тепла.....	4.5.6
коефіцієнт температуропровідності.....	4.5.2
коефіцієнт тепловіддачі.....	4.5.5
коефіцієнт теплопровідності.....	4.5.7
крихкість.....	5.9
лугостійкість.....	1.7.6
марка за густиною.....	4.6.4
марка матеріалу по міцності.....	1.2.2
маса.....	4.6.1
міцність.....	4.2.1
міцність динамічна.....	4.2.14
міцність довгочасна.....	4.2.13
міцність електрична.....	4.2.15
міцність короткочасна.....	4.2.12
міцність на злом.....	4.2.6
міцність на стиск при 10%-ій деформації.....	4.2.8
міцність при стисканні в циліндрі.....	4.2.7
міцність ударна.....	4.2.16
морозостійкість.....	4.7.8
набрякання.....	4.1.7

надійність.....	5.3
надпластичність.....	5.10
післядія.....	5.11
плавкість.....	5.12
пластичність.....	4.2.11
поверхня питома.....	4.1.9
повзучість.....	5.1
повітростійкість.....	4.7.19
пористість.....	4.3.1
пористість відкрита.....	4.3.4
пористість закрита.....	4.3.5
пористість істинна.....	4.3.3
пористість уявлена.....	4.3.2
прозорість.....	5.14
проникність.....	5.15
пружність.....	4.2.9
пустотність міжзернова.....	4.3.7
різниця довжин діагоналей.....	4.1.4
різновшчинність.....	4.1.5
розміри лінійні.....	4.1.2
розширення теплове.....	4.5.10
світлопроникність.....	5.16
склад зерновий.....	4.1.10
слученість.....	4.3.8
старіння.....	5.5
стирання.....	4.7.12
стійкість біологічна.....	4.7.2
стійкість до спрацювання.....	4.7.11
стійкість ерозійна.....	4.7.17
стійкість кавітаційна.....	4.7.15
стійкість корозійна.....	4.7.7
стійкість радіаційна.....	4.7.16
стійкість хімічна.....	4.7.9
структура матеріалу.....	4.1.1
твердість.....	4.7.10
температура застосування гранична.....	4.5.11
температуропровідність.....	4.5.4
теплоємність.....	4.5.3
теплоємність питома.....	4.5.8
теплопровідність.....	4.5.1
термін служби.....	5.4
термостійкість.....	4.7.18
технологічність.....	5.6
тонкість помелу млива.....	4.1.1 1
усадка.....	4.1.8
усадка температурна лінійна.....	4.5.9

АБЕТКОВИЙ ПОКАЖЧИК НІМЕЦЬКИХ ТЕРМІНІВ

Absolute Feuchtigkeit	4.4.2
Adsorptionsfähigkeit	4.3.6
Alkalibeständigkeit	4.7.6
Alterung	5.5
Biegefestigkeit	4.2.3
Biologische Beständigkeit.....	4.7.2
Blähfähigkeit	4.3.8
Bruchfestigkeit	4.2.6
Chemische Beständigkeit	4.7.9
Dampfungsfähigkeit	5.7
Dauerstandfestigkeit	4.2.13
Dauerhaftigkeit	5.1
Deformierbarkeit	5.8
Deschlossene Porosität	4.3.5
Diagonallängendifferenz	4.1.4
Dickenunterschied	4.1.5
Dichtmarke	4.6.4
Druckfestigkeit	4.2.4
Druckfestigkeit bei Deformation 10%	4.2.8
Durchlässigkeit	5.15
Durchsichtigkeit	5.14
Dynamische Festigkeit	4.2.14
Echtporosität	4.3.3
Elastizität.....	4.2.9
elektrische Festigkeit	4.2.15
elektrische Leitfähigkeit	5.18
elektrischer Widerstand	5.17
Erosionsbeständigkeit	4.7.17
Feinheit	4.1.11
Fenchtigkeitsbeständigkeit	4.7.20
Fertigungsgerechtigkeit	5.6
Festigkeit	4.2.1
Feuchtigkeit	4.4.1
Feuchtigkeitsabgabe	4.4.6
Feuerbeständigkeit	4.7.14
Feuerfestigkeit	4.7.13
Frostbeständigkeit	4.7.8
Geöffnete Porosität	4.3.4
Grenzabmass	4.1.3
Grenzzustand	5.2
Grensbetriebstemperatur	4.5.11
Härte	4.7.10
Hitzebeständigkeit	4.2.10
Hydrophilie	4.4.11
Hydrophobie	4.4.1
Hydroskopizität	4.4.10
Kavitationsbeständigkeit	4.7.15
Kornigleere	4.3.7
Kornzusammensetzung	4.1.10
Korrosionsbeständigkeit	4.7.7
Kriechen	5.13
Kurzzeittestfestigkeit	4.2.12
Langenmasse	4.1.2
Lebensdauer	5.4
Lichtdurchlässigkeit	5.16
Lineare Temperaturschwindung	4.5.9
Luftbeständigkeit.....	4.7.19
Masse	4.6.1
Maßtoleranz	4.1.6

Nachwirkung	5.11
Plastizität	4.2.11
Porosität	4.3.1
Quellen.....	4.1.7
Radiationsfestigkeit	4.7.16
Relative Feuchtigkeit.....	4.4.3
Süberständigkeit	4.7.5
Schilldabsorption	4.8.1
Schallabsorptionskoeffizient	4.8.2
Schalldämmung	4.8.5
Schalldurchlässigkeit.....	4.8.3
Schallübertragungskoeffizient	4.8.4
Scheugfestigkeit	4.2.16
Scheindichte	4.6.3
Scheinporosität	4.3.2
Schmelzbarkeit	5.13
Schwilldung	4.1.8
Sorptionsanteuchten	4.4.5
Sorptionsfeuchtigkeit	4.4.4
Spezifische Oberfläche	4.1.9
Spezifische Wärmekapazität	4.5.8
Sprüdigkeit	5.9
Stofffestigkeitsklasse	4.2.2
Strukturmaterials.....	4.1.1
Superplastizität	5.10
Temperaturleitfähigkeit.....	4.5.4
Temperaturleitzahl	4.5.2
Temperaturwechselbeständigkeit	4.7.18
Verschleiss.....	4.7.12
Verschleissfestigkeit der Schmelzsichtfläche	4.7.11
Wärmeabbauskoeffizient.....	4.5.6
Wärmedehnung	4.5.10
Wärmefestigkeit.....	4.7.4
Wärmekapazität	4.5.3
Wärmeleitfähigkeit	4.5.1
Wärmeleitzahl.....	4.5.7
Wärmeübergangszahl	4.5.5
Wasseraufnahme	4.4.7
Wasserbeständigkeit	4.7.3
Wasserdichtheit.....	4.4.9
Wasserdurchlässigkeit.....	4.4.8
Wetterbeständigkeit	4.7.1
Wirkliche Dichte.....	4.6.2
Zugfestigkeit	4.2.5
Zylinderdruckfestigkeit	4.2.7
Zuverlässigkeit	5.3

АБЕТКОВИЙ ПОКАЖЧИК АНГЛІЙСЬКИХ ТЕРМІНІВ

absolute humidity	4.4.2
acid resistance	4.7.5
acoustical insulation	4.8.5
acoustic permeability	4.8.3
adaptability to manufacture	5.6
adsorption power	4.3.6
aftereffect	5.11
ageing	5.5
alkali resistance	4.7.6
apparent density	4.6.3
apparent porosity	4.3.2
application limite temperature	4.5.1
atmospheric durabilily	4.7.1
attrition	4.7.12
biological resistance	4.7.2
breaking strength	4.2.6
calorific conduction	4.5.1
chemical stability	4.7.9
closed porosity	4.3.5
compression strength	4.2.4
compression strength at 10% dcfbmation	4.2.8
compression strength in cylinder	4.2.7
convective heat exchange coefficient	4.5.5
corrosion resistance	4.7.7
creeping	5.13
damping capacity	5.7
deformability	5.8
dielectric strenght	4.2.15
difference in length of diagonal	4.1.4
dimensiand tolerance	4.1.6
durabilily	5.1
dynamic strength	4.2.14
elasticity	4.2.9
electric conduction	5.18
electric resistance	5.17
expansion power	4.3.8
fire resistance	4.7.14
friability	5.9
frost resistance	4.7.8
fusibility	5.12
grade according to the density	4.6.4
granular composition	4.1.10
hardness	4.7.10
heat absorption coefficient	4.5.6
heat capacity	4.5.3
heat conductivity coefficient	4.5.7
heat resistance	4.7.4
high-temperature strength	4.2.10
hygroscopicity	4.4.10
impact strength	4.2.16
intergrain hollowness	4.3.7

limit state	5.2
linear dimensions	4.1.2
linear temperature shrinkage	4.5.9
long-term strength	4.2.13
mass	4.6.1
milling fineness	4.1.11
moisture content	4.4.1
moisture resistance	4.7.20
opened porosity	4.3.4
penetrability	5.15
plasticity	4.2.11
porosity	4.3.1
real density	4.6.2
refractoriness	4.7.13
relative humidity	4.4.3
reliability	5.3
resistance of material mark	4.2.2
resistance to air	4.7.19
resistance to cavitation	4.7.15
resistance to erosion	4.7.17
resistance to radiation	4.7.16
service life	5.4
shrinkage	4.1.8
sorption damping	4.4.5
sorption humidity	4.4.4
short-term strength	4.2.12
sound absorption	4.8.1
sound absorption coefficient	4.8.2
sound transmission coefficient	4.8.4
specific heat	4.5.8
specific surface	4.1.9
strength	4.2.1
structure of a material	4.1.1
superplasticity	5.10
swelling	4.1.7
temperature conductivity	4.5.4
temperature conductivity coefficient	4.5.2
tensile strength	4.2.5
thermal expansion	4.5.10
thermal stability	4.7.18
translucence	5.16
transparence	5.14
true porosity	4.3.3
ultimate bending strength	4.2.3
ultimate deviations from nominal dimensions	4.1.3
variation in trickness	4.1.5
water absorption	4.4.7
water impermeability	4.4.9
water permeability	4.4.8
water-repellent property	4.4.12
water resistance	4.7.3
water yielding capacity	4.4.6
wcar resistance of a glazed facing surface	4.7.11
wetting ability	4.4.11

АВЕТКОВИЙ ПОКАЖЧИК ФРАНЦУЗЬКИХ ТЕРМІНІВ

absorption d'eau	4.4.7
absorption phonique	4.8.1
adaptation б la technologie	5.6
aptitude a la sorption de l'humidite	4.4.5
aptitude hydrophile	4.4.11
attrition	4.7.12
capacitй calorifique (thermique)	4.5.3
chaleur spйcifique	4.5.8
coefficient d'absorption acoustique	4.8.2
coefficient d'absorption de la chaleur	4.5.6
coefficient de chaleur	4.5.5
coefficient de conductibilitй calorifique	4.5.7
coefficient de conductibilitй thermigue	4.5.2
coefficient de transmission du son	4.8.4
composition granulaire	4.1.10
conductibilitй йlectrique	5.18
conductiviti de temperature	4.5.4
conductibilitй thermique	4.5.1
deformabilitй	5.8
densiti apparente	4.6.3
densitй	4.6.2
dйvitations limites de dimensions nominales	4.1.3
diffйrence en longueur de diagonales	4.1.4
dilatation (thermique)	4.5.10
dimensions linйaires	4.1.2
durabilitй	5.1
duree de servise	5.4
duretй	4.7.10
йcart d'йpaisseur	4.1.5
йlasticitй	4.2.9
йtat limite	5.2
fiabilitй	5.3
finesse de broyage	4.1.11
fluage	5.13
fragilitй	5.9
fusibilitй	5.12
gonflement	4.1.7
humiditй absolue	4.4.2
humiditй du sorption	4.4.4
humiditй relative	4.4.3
hydrophobie	4.4.12
hydroscopicitй.....	4.4.10
imperмйabilitй a l'eau.....	4.4.9
inattuagabilitй aux acides	4.7.5
isolation acoustique	4.8.5
limite de flexion	4.2.3
margue selon la densitй	4.6.4
masse.....	4.6.1
plasticitй.....	4.2.11
рйнйtrabilitй	5.15
permйabilitй a l'eau.....	4.4.5
permйabilitй acoustique	4.8.3
porositй.....	4.3.1
porositй apparente	4.3.2
porositй fermйe.....	4.3.5
porositй ouverte	4.3.4
posteaect	5.1.1
pouvoir amortisseur.....	5.7

pouvoir d'adsorption	4.3.6
pouvoir d'expansion	4.3.8
refractivité.....	4.7.13
rendement d'eau	4.4.6
résistance.....	4.2.1
résistance a chaleur	4.7.4
résistance a érosion	4.7.17
résistance a la cavitation.....	4.7.15
résistance a l'humidité	4.7.20
résistance a la compression	4.2.4
résistance a la compression a 10% de déformation	4.2.8
résistance a la compression dans un cylindre.....	4.2.7
résistance a la corrosion	4.7.7
résistance a la radiation	4.7.16
résistance a la rupture	4.2.6
résistance a la traction	4.2.5
résistance a l'air	4.7.19
résistance a l'eau	4.7.3
résistance au choc	4.2.16
résistance au feu	4.7.14
résistance au gel	4.7.8
résistance aux alcalis	4.7.6
résistance aux intempéries.....	4.7.1
résistance biologique	4.7.2
résistance de longue durée.....	4.2.13
résistance de courte durée	4.2.12
résistance de marge de matière	4.2.2
résistance dynamique	4.2.14
résistance électrique.....	5.17
résistance mécanique a chaud	4.2.10
retrait	4.1.8
retrait linéaire de température.....	4.5.9
rigidité diélectrique.....	4.2.15
stabilité chimique.....	4.7.9
structure d'un matériau	4.1.1
super-plasticité	5.10
surface spécifique.....	4.1.9
température limite d'application	4.5.11
teneur en eau	4.4.1
tenue d'une surface de parement émaillé	4.7.11
translucidité	5.16
thermostabilité	4.7.18
tolérance dimensionnelle.....	4.1.6
transparence	5.14
vacuité intergranulaire.....	4.3.7
vieillesse.....	5.5
vraie porosité	4.3.3

АБЕТКОВИЙ ПОКАЖЧИК РОСІЙСЬКИХ ТЕРМІНІВ

атмосферостойкость	4.7.1
лагоотдача	4.4.6
лагостойкость	4.7.20
лажность	4.4.1
лажность абсолютная	4.4.2
лажность относительная	4.4.3
лажность сорбционная	4.4.4
водонепроницаемость	4.4.9
водопоглощение	4.4.7
водопроницаемость	4.4.8
водостойкость	4.7.3
воздухостойкость	4.7.19
вспучиваемость	4.3.8
гигроскопичность	4.4.10
гидрофильность	4.4.11
гидрофобность	4.4.12
деформируемость	5.8
долговечность	5.1
допуск размера	4.1.6
жаропрочность	4.2.10
жаростойкость	4.7.4
звукоизоляция	4.8.5
звукопоглощение	4.8.1
звукопроницаемость	4.8.3
износостойкость	4.7.11
истираемость	4.7.12
кислотостойкость	4.7.5
коэффициент восприятия тепла	4.5.6
коэффициент звукопоглощения	4.8.2
коэффициент звукопроницаемости	4.8.4
коэффициент температуропроводности	4.5.2
коэффициент теплоотдачи	4.5.5
коэффициент теплопроводности	4.5.7
марка материала по прочности	4.2.2
марка по плотности	4.6.4
масса	4.6.1
морозостойкость	4.7.8
набухание	4.1.7
надежность	5.3
огнестойкость	4.7.14
огнеупорность	4.7.13
отклонения от номинальных размеров предельные	4.1.3
плавкость	5.12
пластичность	4.2.11
плотность истинная	4.6.2
плотность средняя	4.6.3
поверхность удельная	4.1.9
ползучесть	5.13
пористость	4.3.1
пористость закрытая	4.3.5
пористость истинная	4.3.3
пористость кажущаяся	4.3.2
пористость открытая	4.3.4
последствие	5.11
предел прочности при изгибе	4.2.3
предел прочности при растяжении	4.2.5
предел прочности при сжатии	4.2.4
прозрачность	5.14
проницаемость	5.15

прочность	4.2.1
прочность динамическая	4.2.14
прочность длительная	4.2.13
прочность кратковременная	4.2.12
прочность на излом	4.2.6
прочность на сжатие при 10%-ной деформации	4.2.8
прочность при сдавливании в цилиндре	4.2.7
прочность ударная	4.2.16
прочность электрическая	4.2.15
пустотность межзерновая	4.3.7
размеры линейные	4.1.2
разница длин диагоналей	4.1.4
разнотолщинность	4.1.5
расширение тепловое	4.5.10
свсрхпластичность	5.10
светопроницаемость	5.16
сопротивление электрическое	5.17
состав зерновой	4.1.10
состояние предельное	4.9.2
способность адсорбционная	4.3.6
способность демпфирующая	5.7
срок службы	5.4
старение	5.5
стойкость биологическая	4.7.2
стойкость кавитационная	4.7.15
стойкость коррозионная	4.7.7
стойкость радиационная	4.7.16
стойкость химическая	4.7.9
стойкость эрозионная	4.7.17
структура материала	4.1.1
твердость	4.7.10
температура применения предельная	4.5.11
температуропроводность	4.5.4
теплоемкость	4.5.3
теплоемкость удельная	4.5.8
теплопроводность	4.5.1
термостойкость	4.7.18
технологичность	5.6
тонкость помола	4.1.11
увлажнение сорбционное	4.4.5
упругость	4.2.9
усадка	4.1.8
усадка температурная линейная	4.5.9
хрупкость	5.9
щелочестойкость	4.7.6
элетропроводность	5.18

УДК 001.4+ 003.62

ЖОО

Ключові слова: водопоглинання, вологість, гігроскопічність, гідрофобність, границя міцності, густина, коефіцієнт, маса, міцність, модуль пружності, пористість, стійкість, структура матеріалу, твердість, температура, теплоємність, теплопровідність, термін служби, усадка

Зміст

С.

1	Галузь використання	1
2	Нормативні посилання	2
3	Основні положення	2
4	Загальні поняття	2
4.1	Структура та розміри	2
4.2	Характеристики по міцності.....	4
4.3	Пористітсть та пустотність	7
4.4	Характеристики вологості	8
4.5	Теплотехнічні характеристики	10
4.6	Маса і густина матеріалів	12
4.7	Стійкість матеріалів та виробів	13
4.8	Акустичні характеристики	17
5	Експлуатаційні властивості	18
	Абетковий покажчик українських термінів.....	22
	Абетковий покажчик німецьких термінів	24
	Абетковий покажчик англійських термінів	26
	Абетковий покажчик французьких термінів	28
	Абетковий покажчик російських термінів	30